

Số: /BC-SNNMT

Lai Châu, ngày tháng năm 2025

DỰ THẢO

BÁO CÁO

Đánh giá thực trạng quan hệ xã hội có liên quan đến công tác quản lý nhà nước các cơ sở sản xuất, kinh doanh nông lâm, thủy sản không thuộc diện cấp Giấy chứng nhận cơ sở đủ điều kiện an toàn thực phẩm trên địa bàn tỉnh Lai Châu

Thực hiện quy định của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật, Sở Nông nghiệp và Môi trường đã tiến hành đánh giá thực trạng quan hệ xã hội có liên quan đến dự thảo Quyết định Phân cấp quản lý điều kiện bảo đảm an toàn thực phẩm đối với cơ sở sản xuất, kinh doanh nông lâm, thủy sản không thuộc diện cấp Giấy chứng nhận cơ sở đủ điều kiện an toàn thực phẩm trên địa bàn tỉnh Lai Châu, cụ thể như sau:

I. BỐI CẢNH THỰC HIỆN ĐÁNH GIÁ

1. Bối cảnh trong nước và quốc tế liên quan

Trước bối cảnh trên thế giới đặc biệt quan tâm về an toàn thực phẩm (ATTP), các tổ chức quốc tế (FAO, WHO, Codex Alimentarius) ngày càng siết chặt quy định về ATTP theo hướng quản lý chuỗi giá trị từ sản xuất đến tiêu dùng. Xu hướng áp dụng quản lý rủi ro, truy xuất nguồn gốc, tiêu chuẩn GAP, HACCP ngày càng phổ biến, kể cả với cơ sở nhỏ lẻ, hộ gia đình. Các thị trường nhập khẩu lớn (EU, Mỹ, Nhật Bản, Trung Quốc) đòi hỏi sản phẩm nông lâm, thủy sản phải đáp ứng tiêu chuẩn nghiêm ngặt, kể cả cơ sở không thuộc diện cấp Giấy chứng nhận ATTP trong nước cũng bị tác động vì phải tham gia chuỗi cung ứng. Các nước đang phát triển nhìn chung phần lớn cơ sở nhỏ, hộ sản xuất chưa đủ nguồn lực để áp dụng tiêu chuẩn quốc tế; Rủi ro về mất ATTP từ khâu sản xuất nhỏ lẻ, thủ công, phân tán vẫn là vấn đề chung của nhiều quốc gia.

Trong nước đã ban hành Luật An toàn thực phẩm (2010), Luật Thủy sản (2017), Luật Chăn nuôi (2018), cùng các Nghị định, Thông tư hướng dẫn thi hành Luật. Trong đó công tác quản lý nhà nước đối với các cơ sở sản xuất, kinh doanh nông lâm, thủy sản thuộc diện cấp Giấy chứng nhận ATTP được giao về UBND cấp tỉnh quản lý theo phương hướng ký cam kết bảo đảm ATTP; Quản lý theo nguyên tắc rủi ro, kết hợp với thanh tra, kiểm tra hậu kiểm.

Thực tiễn ở nước ta hiện có hàng triệu hộ sản xuất nông lâm, thủy sản nhỏ lẻ (nuôi trồng thủy sản hộ gia đình, sản xuất nông nghiệp nhỏ, kinh doanh nông

sản tại chợ dân sinh...). Đây là nhóm không thuộc diện cấp Giấy chứng nhận cơ sở đủ điều kiện ATTP, nhưng lại chiếm tỷ trọng lớn, ảnh hưởng trực tiếp đến ATTP trong nước. Chính phủ đã triển khai nhiều chương trình như chuỗi cung ứng nông sản an toàn, VietGAP, OCOP, chuỗi liên kết sản xuất - tiêu thụ, nhằm từng bước nâng cao chất lượng, nhưng việc áp dụng chưa đồng đều và còn nhiều thách thức, khó khăn đó là hạn chế về nhận thức, tập quán sản xuất truyền thống của các nông hộ; Công tác hậu kiểm đối với cơ sở nhỏ lẻ còn nhiều khó khăn do nhân lực và kinh phí hạn chế.

2. Các chủ trương đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của nhà nước có liên quan

Đảng xác định ATTP là vấn đề chiến lược, liên quan trực tiếp đến sức khỏe nhân dân, giống nòi, uy tín quốc gia. Trong các văn kiện Đại hội Đảng, Nghị quyết, Chỉ thị đã nhấn mạnh: Đẩy mạnh phát triển nông nghiệp sạch, nông nghiệp hữu cơ, nông nghiệp công nghệ cao gắn với đảm bảo ATTP; Tăng cường quản lý nhà nước, nâng cao hiệu lực, hiệu quả pháp luật về ATTP, khắc phục tình trạng sản xuất nhỏ lẻ, manh mún, chưa kiểm soát được rủi ro; Khuyến khích xã hội hóa, phát huy vai trò doanh nghiệp, hợp tác xã, người dân trong kiểm soát chất lượng nông lâm, thủy sản; Đẩy mạnh hội nhập quốc tế, áp dụng tiêu chuẩn tiên tiến (Codex, GAP, HACCP) nhằm nâng cao năng lực cạnh tranh và đáp ứng yêu cầu xuất khẩu.

Về Chính sách, pháp luật: Đã ban hành Luật An toàn thực phẩm 2010, văn bản pháp lý cao nhất điều chỉnh toàn diện hoạt động bảo đảm ATTP và các luật chuyên ngành (Luật Thủy sản 2017; Luật Chăn nuôi 2018; Luật Trồng trọt 2018; Luật Chất lượng sản phẩm, hàng hóa 2007), các luật này đều gắn quy định về điều kiện ATTP trong sản xuất, kinh doanh. Các Nghị định, Thông tư hướng dẫn thi hành các Luật, trong đó Quy định chi tiết phân công quản lý ATTP giữa các bộ: Bộ NN&MT, Bộ Y tế, Bộ Công Thương; quy định tự công bố sản phẩm, đăng ký công bố sản phẩm; quản lý theo nguyên tắc rủi ro. Đồng thời ban hành nhiều chính sách hỗ trợ, khuyến khích phát triển chuỗi sản xuất - cung ứng nông sản thực phẩm an toàn; Chính sách hỗ trợ chứng nhận VietGAP, GlobalGAP, hữu cơ; Chương trình mỗi xã một sản phẩm (OCOP) gắn với truy xuất nguồn gốc, nâng cao giá trị sản phẩm; Xây dựng chuỗi nông sản an toàn, minh bạch, có khả năng truy xuất nguồn gốc,... Tất cả đều hướng tới mục tiêu: Bảo vệ sức khỏe nhân dân, nâng cao chất lượng giống nòi; Tạo môi trường sản xuất, kinh doanh nông lâm, thủy sản bền vững, đáp ứng nhu cầu hội nhập quốc tế.

Như vậy, việc quy định phân cấp quản lý điều kiện bảo đảm an toàn thực phẩm đối với cơ sở sản xuất, kinh doanh nông lâm, thủy sản không thuộc diện cấp Giấy chứng nhận cơ sở đủ điều kiện ATTP nhằm thực hiện kịp thời quy

định của Luật An toàn thực phẩm số 55/2010/QH12; Nghị định số 15/2018/NĐ-CP; Thông tư số 17/2018/TT-BNNPTNT. Qua đó phân định rõ thẩm quyền giữa các cấp chính quyền địa phương tại tỉnh Lai Châu, làm cơ sở pháp lý trong việc thực hiện hiệu quả công tác quản lý điều kiện bảo đảm an toàn thực phẩm đối với cơ sở sản xuất, kinh doanh nông lâm, thủy sản không thuộc diện cấp Giấy chứng nhận cơ sở đủ điều kiện an toàn thực phẩm trên địa bàn tỉnh Lai Châu.

3. Tổng kết đánh giá thực trạng công tác quản lý cơ sở sản xuất, kinh doanh nông, lâm, thủy sản không thuộc diện cấp Giấy chứng nhận cơ sở đủ điều kiện an toàn thực phẩm trên địa bàn tỉnh Lai Châu

Trong thời gian qua, công tác quản lý chất lượng ATTP trong sản xuất, kinh doanh nông lâm, thủy sản trên địa bàn tỉnh Lai Châu nói chung, quản lý các cơ sở sản xuất, kinh doanh nông lâm, thủy sản không thuộc diện cấp Giấy chứng nhận cơ sở đủ điều kiện ATTP nói riêng luôn được UBND tỉnh, các cấp, các ngành đặc biệt quan tâm, xác định đây là một trong những nhiệm vụ trọng tâm trong chương trình tái cơ cấu ngành Nông nghiệp và Môi trường theo hướng nâng cao giá trị, chất lượng nông sản và phát triển bền vững, cụ thể: Căn cứ các quy định của pháp luật UBND tỉnh đã ban hành Quyết định số 336/QĐ-UBND ngày 15/4/2019 về việc phân công nhiệm vụ quản lý chất lượng vệ sinh an toàn thực phẩm thuộc phạm vi quản lý của ngành Nông nghiệp và Phát triển nông thôn trên địa bàn tỉnh Lai Châu; hằng năm tham mưu UBND tỉnh ban hành Kế hoạch “Đảm bảo chất lượng, an toàn thực phẩm, gia tăng chế biến và phát triển thị trường nông lâm thủy sản trên địa bàn tỉnh”¹; Đồng thời thực hiện tốt công tác phổ biến, tuyên truyền các quy định của pháp luật về ATTP đến toàn thể các cơ sở sản xuất, kinh doanh nông lâm, thủy sản trong đó có các cơ sở không thuộc diện cấp giấy chứng nhận ATTP; Thực hiện tốt công tác rà soát, thống kê, theo dõi, đánh giá phân loại các cơ sở sản xuất, chế biến, kinh doanh nông lâm, thủy sản; Chỉ đạo, đôn đốc, kiểm tra, giám sát việc quản lý và triển khai ký cam kết, chấp hành cam kết đối với các cơ sở không thuộc diện cấp giấy chứng nhận ATTP theo phân công. Đến nay toàn tỉnh có 226 sản phẩm được công nhận OCOP của 115 chủ thể (12 sản phẩm đạt 4 sao; 214 sản phẩm đạt hạng 3 sao); có trên 5.800 cơ sở sản xuất, kinh doanh nông lâm, thủy sản, trong đó có 200 cơ sở sản xuất, kinh doanh nông lâm thủy sản đủ điều kiện cấp giấy chứng nhận ATTP; có trên 5.600 cơ sở sản xuất, chế biến, kinh doanh nông lâm, thủy sản không thuộc diện cấp giấy chứng nhận đủ điều kiện ATTP; Các cơ sở không thuộc diện cấp giấy chứng nhận ATTP đã thực hiện ký cam kết và từng bước nâng cao nhận thức về bảo đảm ATTP, một số cơ sở đã cải thiện điều kiện cơ sở vật chất, áp dụng quy trình sản xuất sạch, ý thức cộng

¹ Kế hoạch số 1041/KH-UBND ngày 25/3/2024; Kế hoạch số 843/KH-UBND ngày 27/02/2025 của UBND tỉnh;

đồng và người tiêu dùng về ATTP ngày càng được quan tâm hơn; tuy nhiên nhìn chung quy mô chủ yếu là hộ gia đình, cơ sở nhỏ lẻ, hoạt động phân tán theo hộ kinh doanh cá thể, chợ truyền thống, số lượng nhiều, phân tán rộng trên các xã, phường, đặc biệt tại vùng sâu, vùng xa miền núi; Về hoạt động chủ yếu sản xuất thủ công, chưa áp dụng nhiều tiến bộ khoa học kỹ thuật; Chưa áp dụng hệ thống quản lý chất lượng tiên tiến (HACCP, ISO, VietGAP...); Ý thức chấp hành quy định pháp luật về ATTP còn có những hạn chế; Về cơ sở hạ tầng, nhiều nơi chưa bảo đảm điều kiện vệ sinh: Khu sản xuất, sơ chế chưa tách biệt; Nguồn nước, dụng cụ sản xuất còn thủ công; Việc truy xuất nguồn gốc còn rất hạn chế.

Từ thực trạng trên đã gây nhiều khó khăn trong công tác quản lý do số lượng cơ sở nhiều, phân tán, nhỏ lẻ; Việc kiểm tra, giám sát chưa thường xuyên, nguồn lực quản lý còn mỏng; Ý thức chấp hành của một bộ phận cơ sở còn chưa cao, chạy theo lợi nhuận, chưa quan tâm ATTP; Truy xuất nguồn gốc tại các cơ sở nhỏ còn rất hạn chế.

II. THỰC TRẠNG QUAN HỆ XÃ HỘI

1. Quan hệ xã hội liên quan đến quy định của pháp luật

Thực hiện các quy định của pháp luật về an toàn thực phẩm (ATTP), Sở Nông nghiệp và PTNT (nay là Sở Nông nghiệp và Môi trường) đã tham mưu ban hành Quyết định số 336/QĐ-UBND ngày 15/4/2019 của Ủy ban nhân dân tỉnh Lai Châu về việc phân công nhiệm vụ quản lý chất lượng vệ sinh an toàn thực phẩm thuộc phạm vi quản lý của ngành Nông nghiệp và Phát triển nông thôn trên địa bàn tỉnh Lai Châu, trong đó tại khoản 1, Điều 1 Quyết định số 336/QĐ-UBND ngày 15/4/2019 của Ủy ban nhân dân tỉnh Lai Châu quy định *“1. Ủy ban nhân dân các huyện, thành phố: Thực hiện quản lý điều kiện bảo đảm an toàn thực phẩm đối với cơ sở sản xuất, kinh doanh thực phẩm nông, lâm, thủy sản không thuộc diện cấp Giấy chứng nhận cơ sở đủ điều kiện an toàn thực phẩm thuộc phạm vi quản lý của Ngành Nông nghiệp và Phát triển nông thôn trên địa bàn các huyện, thành phố theo quy định tại Thông tư số 17/2018/TT-BNNPTNT ngày 31/10/2018 của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn”*; Thực tế UBND cấp huyện hàng năm chỉ đạo, hướng dẫn UBND các xã, phường, thị trấn tổ chức ký cam kết sản xuất, kinh doanh ATTP đối với các cơ sở không thuộc diện cấp giấy chứng nhận ATTP trên địa bàn, đồng thời định kỳ, đột xuất xây dựng kế hoạch kiểm tra, giám sát theo quy định và xử lý, đề nghị cấp thẩm quyền xử lý các cơ sở vi phạm các nội dung cam kết theo quy định.

Thực hiện Nghị quyết số 74/NQ-CP ngày 07/4/2025 của Chính phủ về sắp xếp đơn vị hành chính và xây dựng mô hình tổ chức chính quyền địa phương hai cấp, cùng với Nghị quyết số 1670/NQ-UBTVQH15 ngày 16/01/2025 của Ủy

ban Thường vụ Quốc hội về việc sắp xếp các đơn vị hành chính cấp xã của tỉnh Lai Châu, từ ngày 01/7/2025, chấm dứt hoạt động của đơn vị hành chính cấp huyện và thực hiện mô hình chính quyền địa phương hai cấp (tỉnh và xã) do vậy các nội dung phân công tại Quyết định số 336/QĐ-UBND ngày 15/4/2019 không còn phù hợp.

2. Lý do cần có quy định phân cấp để điều chỉnh quan hệ xã hội

Quyết định số 336/QĐ-UBND ngày 15/4/2019 của Ủy ban nhân dân tỉnh Lai Châu về việc phân công nhiệm vụ quản lý chất lượng vệ sinh an toàn thực phẩm thuộc phạm vi quản lý của ngành Nông nghiệp và Phát triển nông thôn trên địa bàn tỉnh Lai Châu đã phân công cho UBND cấp huyện thực hiện quản lý điều kiện bảo đảm an toàn thực phẩm và chỉ đạo, hướng dẫn triển khai việc ký cam kết sản xuất kinh doanh ATTP nông lâm, thủy sản đối với các cơ sở không thuộc diện cấp Giấy chứng nhận cơ sở đủ điều kiện ATTP trên địa bàn và chỉ đạo kiểm tra, giám sát theo quy định;

Số lượng các cơ sở sản xuất kinh doanh không thuộc diện cấp giấy chứng nhận ATTP trên địa bàn tỉnh lớn; Điều kiện tự nhiên của tỉnh rộng, địa hình phức tạp; đơn vị, lực lượng công chức tham mưu quản lý nhà nước về ATTP cấp tỉnh mỏng (có 01 phòng chuyên môn Quản lý chất lượng nông lâm sản, thủy sản thuộc Chi cục Phát triển nông thôn và Quản lý chất lượng nông lâm sản, thủy sản với 08 biên chế);

Chính quyền cấp xã sâu sát, nắm bắt được cơ sở, gần dân và thực hiện quản lý hiệu quả hơn;

Việc phân cấp cho UBND cấp xã quản lý các cơ sở sản xuất, kinh doanh không thuộc diện cấp giấy chứng nhận ATTP trên địa bàn phù hợp với quy định của pháp luật hiện hành (Luật ATTP, Nghị định số 15/2018/NĐ-CP ngày 02 tháng 02 năm 2018 của Chính phủ quy định chi tiết thi hành một số điều của Luật An toàn thực phẩm; Thông tư số 17/2018/TT-BNNPTNT ngày 31 tháng 10 năm 2018 của Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn quy định phương thức quản lý điều kiện bảo đảm an toàn thực phẩm đối với cơ sở sản xuất kinh doanh nông lâm thủy sản không thuộc diện cấp giấy chứng nhận cơ sở đủ điều kiện bảo đảm an toàn thực phẩm thuộc phạm vi quản lý của Bộ nông nghiệp và Phát triển nông thôn)

III. ĐỀ XUẤT, KIẾN NGHỊ

Để công tác quản lý nhà nước về ATTP nông lâm, thủy sản nói chung, quản lý nhà nước đảm bảo ATTP đối với các cơ sở sản xuất, kinh doanh nông lâm, thủy sản trên địa bàn tỉnh được hiệu quả, Sở Nông nghiệp và Môi trường đề xuất UBND tỉnh xem xét, ban hành Quyết định Phân cấp quản lý các cơ sở sản

xuất, kinh doanh nông lâm, thủy sản không thuộc diện cấp Giấy chứng nhận cơ sở đủ điều kiện ATTP trên địa bàn tỉnh Lai Châu.

Trên đây là Báo cáo đánh giá thực trạng quan hệ xã hội có liên quan đến công tác quản lý nhà nước các cơ sở sản xuất, kinh doanh nông lâm, thủy sản không thuộc diện cấp Giấy chứng nhận cơ sở đủ điều kiện ATTP trên địa bàn tỉnh Lai Châu. Sở Nông nghiệp và Môi trường báo cáo Ủy ban nhân dân tỉnh./.

Nơi nhận:

- UBND tỉnh;
- Sở Tư pháp;
- Ban Giám đốc Sở;
- Lưu: VT, PTNT&QLCL.

GIÁM ĐỐC

Bùi Huy Phương